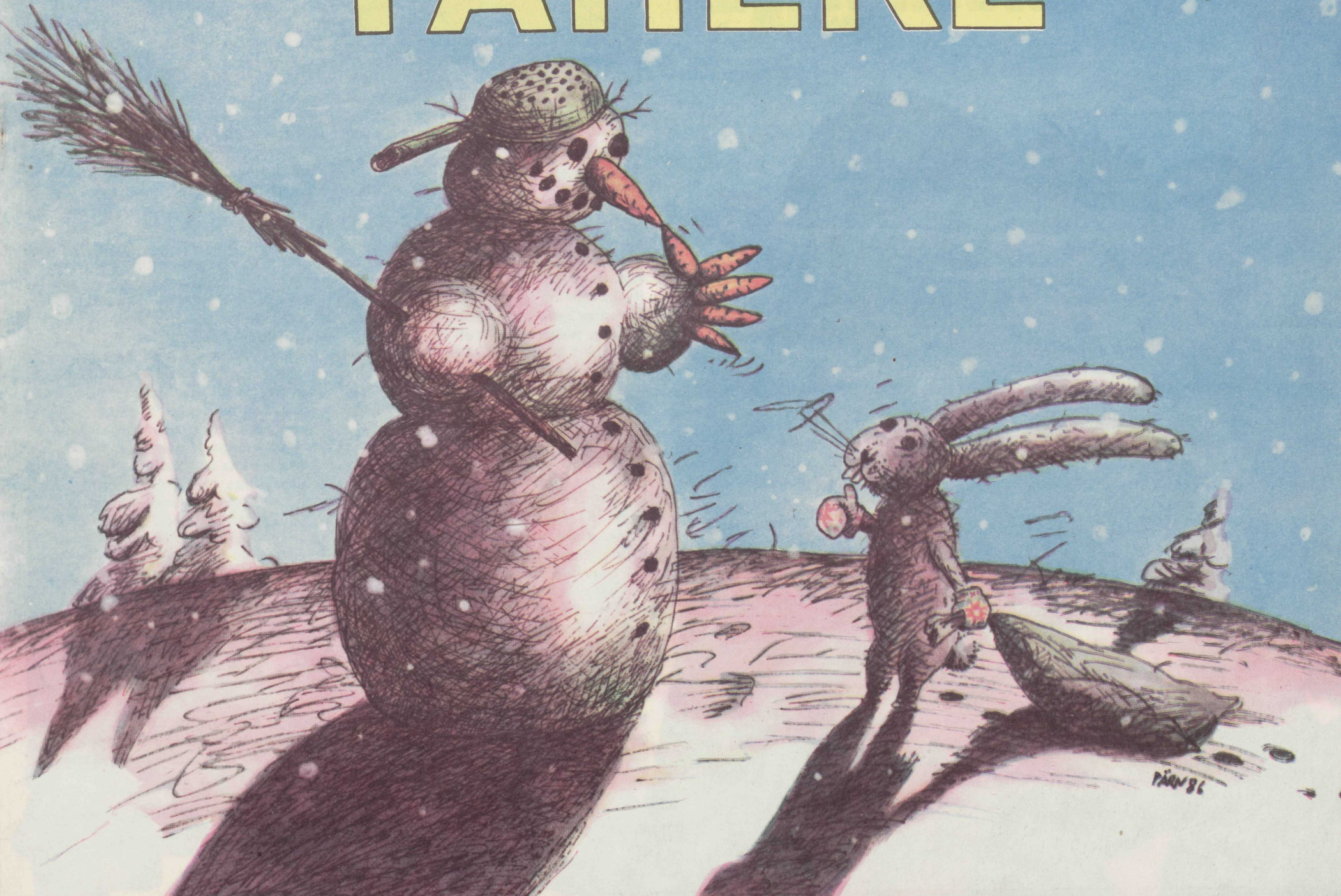

NR.2

TÄHEKE

1987
ISSN 0134-2266

PÄRM 86

Teadsime, et sa tuled

OLEME KÖIK AUSAD LAPSED —
SEST ET ME OKTOOBRILAPSED.
MITTE KUSKIL, MITTE EAL
OMA SÖPRU ALT EI VEA.

Illustreerinud KELLI KAGOVERE

Kärt vaatas kella — alles neli. Kaks pikka tundi veel oodata! Kell kuus algab koolis oktoobrilaste mängude õhtu. Pioneerid on õhtu kava suures saladuses hoidnud. «Tragidel» õnnestus siiski tähejuhtidelt välja uurida, et tähekeste vahel tuleb viktoriin. Kärt sirvis vihikut, kus olid oktoobrilaste tarkused sees. Viktoriinis võib neid teadmisi tarvis minna. Kõik tundus selge olevat. Aega oli aga ikka veel palju. Kärtil tuli hea mõte vanaema poolt läbi minna.

Vanaema oli Kärdi tuleku üle rõõmus. Ja muidugi tõttas ta kohe lõunasööki soojendama. Kärt tõrkus küll vastu, et söi kodus, aga või vanaema teda kuulas. Tõi pudrukausi lauale ja käskis tühjaks süüa. Kärt sõi tanguputru ning rääkis kooliuudiseid, vanaema valvas pliidi juures, et piim üle ei keeks. Magustoiduks pidi tulema kakao. Aeg-ajalt heitis Kärt pilke seinakellale. Pliidiraud polnud kuigi kuum, seepärast võttis kuu aega, enne kui piim keema tõusis. Kärt kibeles juba kooli minema. Viimaks tõi vanaema aurava joogi lauale. Kärt neelas kakao suurte lonksudega. Jook oli väga kuum, kõrvetas keelt ja kurgulage. Tass tühi, krapsas Kärt laua tagant püsti: «Aitäh! Lippan nüüd, pean kell kuus koolis olema.» Nüüd vanaema ehmus: «Oi, siis pead kiirustama. See vana kellarisu jääb ju maha.» Kärtil käis kuum jutt südame alt läbi. Hetke pärast kihutas ta juba, kuidas jalad võtsid, kooli poole. Pähe tikkusid koledad mõtted. Äkki viktoriin juba käib! Lubasin koondustel õpitu üle vaadata ja teised loodavad minu peale. Kui neil kehvasti läheb, on kõik minu süü! Mis ma ütlen oma hilinemise kohta? Kärt tormas pikkade sammudega trepist üles. Saali ukse taga ta peatus, et kuulata. Seest kostus lõbusat suminat. Ust avades märkas Kärt kohe, et tähekest akna all kobaras istumas. Üks tool nende juures oli tühi. Viktoriin oli algamas. Enam polnud aega riideid garderoobi viia. Mantel käsivarrel, loovis Kärt teiste võistkondade vahelt läbi. «Kus sa nii kaua olid!» pahandas Riina. «Jõin vanaemaga kakao,» kohmas Kärt. Õnneks ei jõudnud Riina nii häbematu ülestunnistuse peale midagi kostada, sest viktoriin algas. Küsimusi oli palju, kergeid ja raskemaid. Kärdi teadmistest oli võistkonnal palju kasu. Kui aga küsiti oktoobrilaste ametinimetusi, jäi üks puudu, neid pidi olema seitse. Kärt pingutas oma mälu. Ametiteoste nimed olid tal vihiku esimesel leheküljel, suurte tähtedega üksteise alla kirjutatud. Vihik lebas siinsamas lauanurgal. Kiiruga polnud ta märganud seda mujale panna. Piisaks vaid vihiku kaane paotamisest ja teadmine oleks käes. Kärdi käsi aga tõrkus. «Ei, see pole ju . . .» käis läbi pea.

Viimase killu viktoriini auhinnašokolaadist torkas Riina Kärdi suhu. Ise muigas: «Hea, et su vanaema kell päris seisma ei jäänud. Siis oleksime pidanud suu šokolaadist puhtaks pühkima.» «Teadsime, et sa tuled,» ütles Anne. Kärdi silmad löid särava.

EDA ALLIKMAA

Kapist kostab juttu

ELJU MARDI

Kooli ühes klaaskapis elavad pliiatsid ja sullepead, sussid ja kindad, sallid ja karvamüts.

Aeg-ajalt kostab kapist jutukõminat.

«Siin ma nüüd konutan ja pole kellelegi vajalik,» toriseb Mati kõrvik.

«Ega sina üksi, meie samuti,» porisevad sussid. «Marile ostis ema juba uued.»

«Vaadake, kui ilusad meie oleme!» hüüavad Krista kirjud kindad. Ja siis jätkavad juba nukramalt: «Vanaema kodus meid mitu päeva hoole ja armastusega. Krista oli rõõmus ja näitas meid kõigile. Mõne päeva pärast unustas aga riidehoidu ja . . .»

« . . . ja kodus ütles nagu Mati minu kohta: «Varastati ära,»» lõpetab kinnaste jutu karvamüts.

Sall seab end sõlme ja susistab: «Nii nad just kõik ütlevad!» Pliiats vaikib, kuulab ja kirjutab midagi paberile. Teised loevad: UNUSTASIN. Pliiats tahab veel kirjutada, kuid teised ei lase. «Pea kinni! Koolis muud ei kuulegi, kui unustasin ja unustasin. Kirjuta nii, nagu on. Kirjuta HOOLETUS. Kirjuta . . .» hüütakse läbisegi. Pliiats mõtleb veidi ja tõmbab sõnale UNUSTASIN kriipsu peale. Kui pliiatsit, sullepead, susse, kindaid, salli ja karvamütsi pole koju viidud, siis elavad nad klaaskapis tänaseni. Ja aeg-ajalt kostab sealt ikka jutukõminat.

Tiit-Artur

HELJO MÄND

Kui Kadri oli vaba aega, tõrkus ta Tiiduga mängimast. Tähendab, ta mängis küll, kuid ainult kooli ja Tiit pidi Kadri koolis olema tüdruk. Kas Pille, Kaida või Maie, nii nagu Kadriil parajasti vaja oli.

Sellepärast Tiit mossitaski.

«Ma tahan poiss olla,» ütles ta.

Ent Kadri ei andnud alla.

«Kuidas ma saan sind poisiks teha, kui minu mängus ei ole poisse. Ja ka päris koolis mängin ma ainult tüdrukutega.»

Ütles ja läks näost üleni punaseks.

See oli küll sulatõsi, et ta ei mänginud poistega. Aga sulatõsi oli ka see, et ta tahtis Sveniga mängida.

Tiit mossitas edasi.

«Ma tahan poiss olla. Ja kui sa ei tee mind poisiks, siis mängi üksinda kooli. Ole ise õpetaja ja õpilased.»

Kadri pidas aru.

Üksinda polnud koolimäng hoopiski see mis Tiiduga. Ta võis küll oma kummi- ja karvaloomi käsutada, kuid samal ajal oli ta siis ka ise käsutäitja. Tiidule tuli vist järele anda. Ainult kelleks Tiit teha, kas Sveniks või Arturiks? Ei, Tiit ei anna kuidagi Sveni mõõtu välja.

Kadri ütles:

«Hea küll. Ole siis Artur ja viska paberitükid maha.»

Tiit hakkas Arturiks ja viskas paberitükid maha.

«Kas aitab?»

«Viska veel,» ütles õpetaja Kadri.

Ja Tiit-Artur viskas.

«Nii,» ütles õpetaja Kadri teistele õpilastele. «Nüüd rebige ka teie kõik paberitükid pisi-pisikesteks ja visake maha.»

Et teised õpilased olid loomad ja mängukass Täpi ja paberinukk Siret, rebis Kadri nende eest ise paberitükid katki. Ja ka maha viskas nende eest ise. Siis raputas ta tamburiini kill-köll-köll — ja tund oli läbi.

«Nii,» ütles õpetaja Kadri. «Kõik lapsed võivad koju minna, ainult Artur jääb pärast tunde paberitükke üles korjama. Siis jääb talle meelde, et midagi ei visata põrandale.»

«See pole aus,» protesteeris Tiit. «Ise sa käskisid visata.»

«Aga miks sa siis tahtsid poiss olla?» ütles Kadri. «Sina valisid selle mängu, mitte mina.»

«Tahad sa veel Artur olla?» küsis Kadri.

«Ei,» vastas Tiit.

«Kahju,» ütles Kadri. «Mul tuli Arturist parem mäng meelde.»

Ent Tiit jäi endale kindlaks.

«Kahju,» ütles Kadri veel kord. «Mul tuli Arturist kohe väga hea mäng meelde. Niisugune mäng, kus mina hakkam poisiks.»

Tiit lõi kahtlema.

«Mina olen Sven,» ruttas Kadri teatama. «Sven on Arturi pinginaaber. Ja see on jutumäng, seal ei pea midagi tegema.»

Tiit lõi veel rohkem kahtlema.

Kui just jutumäng...

«Noh, Artur kurdab Svenile rasket koolielu.»

«Kas siis koolielu on raske?» küsis Tiit.

«Ei ole,» vastas Kadri. «Ainult Arturile on raske, sest ta ei viitsi õppida. Sellepärast Artur ütleski, et kui ta oli väike, kartis ta kolelasti surma. Aga nüüd, kui õpetaja temaga riidleb, polegi surm enam hirmus. Ja ta ütles Svenile veel sedagi, et kui ta kooli lõpetab, tahab ta jälle edasi elada.»

«Kui mina hakkam koolis käima, siis mina küll surmast ei räägi,» teatas Tiit ja Kadri mõistis, et Tiit ei hakka vist Arturiks.

«Muidugi ei räägi sa surmast,» ütles Kadri jälle ruttu ja mõtles, et nii on vist paremgi, et Tiit ei taha Artur olla. Siis pole tema ise ka Sven. Äkki räägib ta Sveni eest mõnda rumalust ja Tiit naerab ta välja.

Sellepärast ütles Kadri lubavalt:

«Sina hakkad viisi saama. Ma õpetan sulle kõik rasked asjad selgeks, siis sa pole Artur, kellega õpetaja riidleb. Sulle tulevad viied kohe robinal. Aga nüüd ole Pille ja kirjuta ilusasti «kassipojad». Ma teen sulle ette, et viga sisse ei tuleks.»

Ja Kadri kirjutas suurelt:

KASSJPOIAD.

Tiit kirjutas järgi.

Pille oli väga kerge olla.

Tiit-Pille

HELJO MÄND

Illustreerinud HELDUR LARETEI

Pildistanud GUSTAV GERMAN

Kui Sip-sip ööpäeva jooksul atsakalt oli edasi astunud, silmaski ta arsti. Too kandis kirjut kuube, et abivajajatel teda lihtsam oleks leida. Kandis ka tiibu seljas, et haige juurde vilkamalt jõuda. Hetkel küsitles ta mändi: «Palgipuu, mille üle kaebad?» Mänd viitas oksale: okkad pudenevad. Arst no-kaga kop-kop-kop.

Kas mäletate vigurivänt Klaabut, kes mõni aasta tagasi «Tähekeses» lähikülgedel seikles! Ohel päeval, just siis, kui teda taheti trükkima hakata, tõmbas Klaabu krimblid lennuasendisse ja vuhh!, oligi kadunud. Alles hiljem märkas toimetusepere lauale jäetud kirjakest.

VEIDIKENE VAHELDUST
PAKUB IKKA RAHULDUST

Hulk aega ei olnud Klaabust midagi kuulda. Kuid hiljuti vuhises ta jälle toimetusetuppa, näpus kuulutus:

Kes mõned aastad tagasi Eesti Televisiooni lastesaadetes juhtus vaatama kirjanik Elar Kuusi esinemist, see mäletab ka sipelgapoiss Sip-sippi. Autor nimelt luges tema seiklustest katkendi ette.

Nüüd on jutustus väikesest tragist sipelgast kirjanikul lõpetatud ja järjega kunstniku käes, kes raamatule pildid joonistab. Millal teos aga kaupluselehtidele jõuab, Elar Kuus ei teadnud. Ega seda tea ükski kirjanik.

«Armas Elar Kuus,» küsis «Tähekeses» toimetuse. «Aga edasi? Kas olete mõelnud, mida võivad väikesed lugejad teilt järgmiseks oodata?»

Selle peale kostis Elar Kuus, et mitte ainult mõelnud, vaid ka üht-teist paberile pannud. Järgmine raamat ei kutsu lugejat enam putukamaailma, vaid viib ta koos maalt linna tulnud Mardiga koolipinki. Ja mitte enam ammuste aegade omasse nagu mitmetes Elar Kuusi juttudes, vaid tänapäevasesse, kuhu istutakse nüüd juba kuueaastaselt. Pealkirigi olevat raamatule teada: «Mardi vägikaikad».

Ja haiguse põhjus selge.

«Su okstesse on jõuk koisid kolinud. Urgitsen nad korrapealt välja. Kõk-kõk-kõk. Joones! Võrsuvad uued okkad... Järgmine patsient.»

Patsiendid (nagu ta ravitavaid teaduslikult nimetas) konutasid pikas järjekorras. Kõiki ära oodates hilineks abi tammele.

Ähmi täis, trügis Sip-sip vahele:

«Kulla Klaabu,» küsisime. «Misu-sugust sõpra sa silmas pead! Kas inimeste hulgast!»

«Võib inimeste hulgast,» kostis Klaabu.

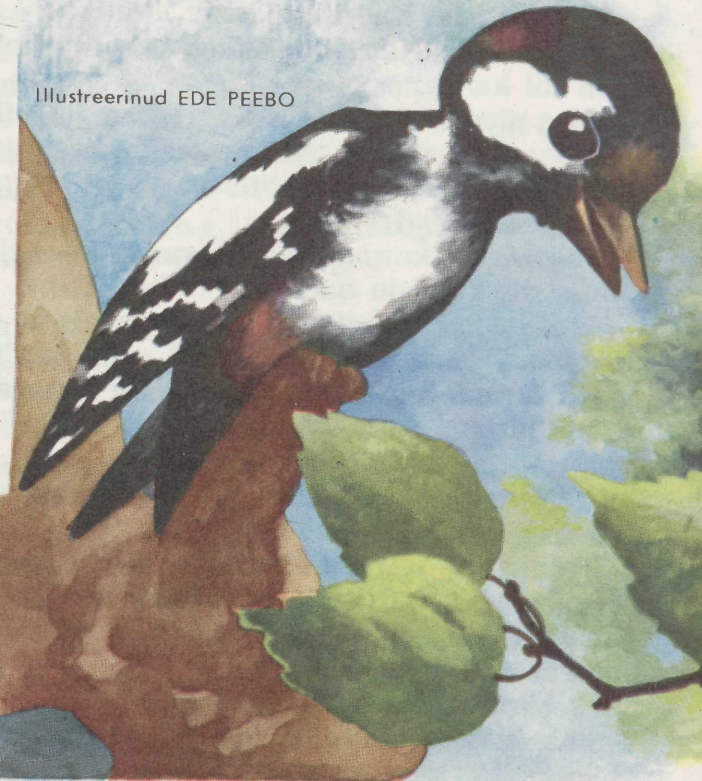
«Või loomade keskest! Mikroobide maailmast! Lindude riigist!»

«Võib loomade keskest, mikroobide maailmast ja ka lindude riigist. See pole üldse tähtis, kust ta tuleb, on ta lihast ja verest või robotite perest. Tähtis on, et ta mulle meeldiks, et mina temale meeldiksin.» Ja Klaabu hakkas häbelikult kihistama.

ELAR KUUS Arsti juures

(katkend jutustusest «Sip-sip»)

Illustreerinud EDE PEEBO

Joonistanud AVO RAJSTIK

«Doktor, nüüd mina».

«Sina, tirts, kannata,» tõrjus teda arst. «Mine asu saba lõppu — see on põndaku taga.»

Sip-sip käis vaatas, ei märganud põndaku taga mingit saba, ikka seesama ilmatuma järjekord. Arst aga kutsus kuuse ette: «Nääripuu, mis sind vaevab?»

Kuusk näitas tüvele: valutab. Arst toksis tüve no-kaga kop-kop-kop.

«Siin sees on ürasek möllanud. Lahkudes kirja jätnud.»

Arst rebis tüvelt koorelahmaka lahti. Selle all küljele oli kritseldatud siugjate pookstavidega: «Mets maha! Puud putukatele!»

«Sa lontrus,» ühmas arst nõrdinult. Ta viskas täiskritseldatud kooreosa minema. Katteta jäänud tüve võidis värske vaiguga: «Paraned pea.»

Ent kuusel kipitas ravitud koht tagantjärele nõnda, et ta oigas.

Sip-sip oigas kaasa tundes samuti. Ühtaegu trügis ta jälle vahele:

«Doktor, nüüd ikkagi mina!»

Seekord arst prahvatas:

«Poiss, moka maas! Näed, et sinust eespool on kogu laas. Järgmine patsient.»

Vastuvõtule komberdas tudike haab:

«Mul üks käsi paistes ja pääsudes.» Ta näitas pundunud oksa.

Arst kop-kop-kop ja langetas otsuse:

«Hallikuueline, kahjuks pean su tõbise käe küljest ära opereerima. Muidu nakatab ta terveid jäsemeid.»

Arst hakkas kätt raiuma: tik-tik-tik-tik. Haab

kahvatas, värises kogu kehast, lehedki plagisemas. Nõnda rasket kannatust ei suutnud Sip-sip ilma nututa vaadata. Pisarad, suured kui kadakamarjad, valgusid üle ta palgete.

Poisi kõrval sahis kask. Sipi pisarad häämas-tasid teda ülimalt: nii noor, ometi tunneb puude õnnetusele rängalt kaasa.

Kasel endal polnudki väga vaja arsti jutule tük-kida, aga tegi seda Sip-sipi heaks. Haaras poisi sülle ja palus eesseisjaid: «Laske lapsega!»

Keegi ei vaielnud. Lapsega patsient lasti lähedalt läbi. Arst küsis poisilt:

«Mis tõbi sind nii noorelt painab?»

«Mind ei paina enda tõbi, vaid tammehiiglane oma. Tema põeb.»

See sõnum, ootamatu kui välgulöök, masendas tervet metsa. Puud tardusid liikumatuks ja lakkasid mühamast. Nende kuningas haige!

Loomulikult nõustusid nüüd kõik, et tammele on õige väljaspool järjekorda tunnike pühendada. Arst kiirustaski Sip-sippi: «Lenda ees, väike-meels!»

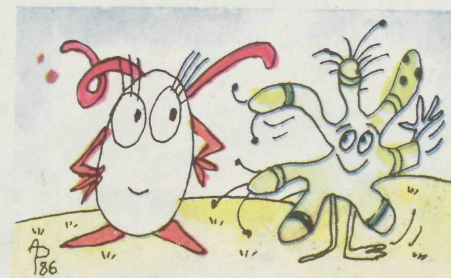
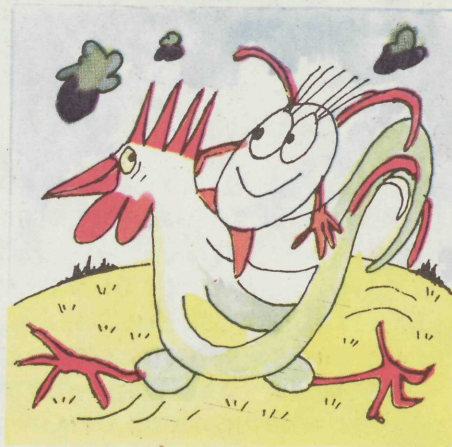
Poiss sattus kimbatusse: lenda, lenda! Kuidas ta tiibadeta lendab?

Kimbatusest üle aitas teda (nagu taoti meidki) viisakus. Ta pakkus:

«Palun, doktor, lennake Teie ees.»

Poisi aupaklikkuse peale doktor muheles rahulolevalt. Kui ta aga tiivad laiali sirutas, selja käänas, et hoogu võtta, napsas Sip-sip ta saba pihku. Rõkkas:

«Sain lõpuks kätte arsti saba!» ja tõusis taeva alla kange vuringa.

Lapsed! Aidake Klaabule sõpra leida. Mõelge talle nimi, joonistage ja kirjeldage teda.

Parematele ettepanekutele Klaabult pikk pai, toimetuse poolt preemia!

Ükskord olid karu ja rebane kala püüdmas. Nende juurde tuli tüdruk.

«Tere,» ütles tüdruk. «Kas on ka hea kalasaak?»

Rebane hakkas tüdrukut ära ajama.

«Katsu, et sa siit kaod! Pea kammimata, juuksed sassis. Hirmutad veel kalad minema!»

Aga karu kaitses tüdrukut:

«Pole ta midagi kammimata, tal lihtsalt käharad juuksed. Päris ilus tüdruk.»

Ootamatult tõusis tuul, kihutas kohale lumepilv. Tüdrukul hakkas külm. Karu võttis seljast oma kuhljanka*, andis tüdrukule. Tüdruk puges karu kuhljankasse. Oli sellega vast soe!

«Oi, oi!» kiitis karu. «Vaata, kui kena sa nüüd välja näed! Justkui mu oma tütreke!»

Tüdruk läks koju. Ema imestama, kust tütar säärase pika ja sooja kuhljanka on saanud.

«Karu andis.»

«Või, või, kui lahke karu! Kutsu ta õige meile külla!»

Tüdruk kutsus karu jarangasse**, kostitas teda hea ja paremaga, aga koju lastele viimi-

Käharpäine tüdruk

Tsüktši muinasjutu järgi JÜRI RANT

seks andis veel kaasa terve kimbu kalu.

Astus karu oma kaladega kodu poole, rebane vastu.

«Kust sa küll nii suured kalad püüdsid?»

«Ega mina neid püüdnud,» selgitas karu. «Käharpäine tüdruk andis.»

Rebane jooksis tüdruku juurde.

«Lase mind jarangasse, kullake.

Mul on kange kalaisu.»

Aga tüdruk ei tee kuulmagi.

«Küll oled sa kenake,» kudrutas rebane mesikeelel.

«Küll on sul ilus kähar peake!»

Aga ei abi sellestki. Kala asemel visati rebasele paljas sabaroots. Läks rebane pettunult koju.

Läks ja mõtles:

«Ah, kus karu-kavalpea! Kiitis sagrampäist tüdrukut, ja näe, mis ta tasuks sai!»

Kuid karu polnud kavalpea.

Karu oli lihtsalt hea.

* kuhljanka — pikk ülekuub

** jaranga — nahkadega kaetud püstkoda

Korraajutt

JAAN SONN

OLI KORD NII, ET KORD OLI. KÕVA KORD OLI. KORRAGA ON JUBA KORD NII, ET KORD PEAB OLEMA. KORD ON KORD.

OLI NEIDKI, KELLELE SEE KORDA EI LÄINUD. NEILE TULI KORDUVALT

KORRATA: EGAS ELADA SAA KORRATA! MUIDU OLI KÕIK KORRAS. JA KORD OLI KÕIGES. OLI SEEKORD, OLI TEINEKORD — SIIS LÄKS KORRAGA KÄEST ÄRA.

JA OLIGI LÄINUD! ISEGI ÜKSKORDÜKS VÕTTIS ÜKSKORD KÄTTE JA LÄKS JÄRELE. TÕSI KÜLL, TEMA EI LÄINUD KÄEST ÄRA — TA LÄKS PEAST ÄRA JA MUUTUS SEEPEALE ÜLDSE PISUT KORRATUKS. SELLELE VAATAMATA LÄKS KÕIK KORD-KORRALT AINA HULLEMAKS NING LÕPUKS POLNUD KORDA ENAM OLLAGI.

Ilusad uned

REIN RAUD

Ühel ööl nägi vihmauss unes, et varblased elavad maa all nagu temagi. Aga see ei olnud sugugi kole uni, sest maa all ringi roomates hakkasid varblased vihmausside maailmast paremini aru saama ega tundnud nende vastu enam sellist viha nagu tegelikus elus. Neist said isegi sõbrad, sest pimeduses õige tee leidmine oli sellega harjunud vihmaussidele palju hõlpsam ning varblased vajasisid uute tingimustega kohanemiseks sageli nende abi. Hommikul ärghates oli vihmaussi tuju tavalisest märksa parem.

Varblane nägi samal ajal hoopis teistsugust und. Kassidele olid tiivad kasvanud ning nad võisid nüüd lindude kombel maa kohal ringi lennata. Veider küll, aga oma uut oskust ei tarvitanud nad sugugi varblaste tagajamiseks. Hoopis vastupidi. Kõrgelt alla vaadates said nad nüüd aru varblaste elulaadist ega tundnud nende vastu enam mingit vaenu. Tõtt-õelda lendasid nad oma uute tiibadega esialgu üsna abitult ringi. Ja varbla-

sed, mõistes, et neid nüüd enam kasside poolt oht ei ähvarda, õpetasid neile meelsasti õhus liikumise saladusi. Selline uni meeldis varblasele üsna hästi ning temalgi oli hommikul meel rõõmsam kui harilikult.

Kass aga nägi und sellest, et koerad olid puu otsa ronima õppinud. Vastu ootusi ei tükkinud nad seda kasside kimbutamiseks üldse ära kasutama. Puu otsast avanes neile hulga laiem vaatepiir ning see lähendas neid oma endistele vihameestele.

Kassid olid nende vastu omalt poolt nii suuremeelsd, et isegi abistasid neid mõnede eriti kõrgete puude otsa ronimisel, mis koertel kogemuste puudulikkuse tõttu veel pisut raske oli. Kass jäi oma unega väga rahule ning tundis ennast hommikul ärghates samuti paremini kui muidu.

Koer magas alles oma kuudi ees ning mida tema alles unes nägi, et tea mitte keegi. Küllap isuäratavalt mahlakaid konte peremehe laualt.

Illustreerinud HILLAR METS

KORD OLI SEDAKORDA TÕESTI SEDAJAGU KORRAST ÄRA, ET KEEGI EI OSANUD ENAM ÕELDAGI, KELLE KÄES NÜÜD ÕIETI KORD ON.

«KELLE KORD, KELLE KORD!» KÜSITI ÜKSTEISELT LÄBISEGI EI TEA MITMENDAT KORDA.

«SEE POLE KELLEGI KORD!» KORRATI SEEPEALE EI TEA MITMENDAT KORDA VASTUSEKS.

MA POLE PÄRIS KINDEL, MILLEGA SEE KÕIK OLEKS LÖPPENUD JA KAS ASI OLEKSKI ÜLEPEA KORDA SAANUD, KUI KORRAGA POLEKS KOST-

NUD LÄBI SELLE KOHUTAVA KORRATUSE OOTAMATULT KORRALIK KORRALDUS: «YÖTKE, PALUN, JÄRJEKORDA, OLGE HEAD! ÜKS, KAKS JA KORRAGA!»

J A ENNÄE: KORRAPEALT OLI KORRALIK JÄRJEKORD VALMIS — NAGU KORD JA KOHUS — JA KORD OLI JÄLLE MAJAS. OLI SEE VAST KORDA-MINEK! JÄRJEKORD SAI PIKK. NII PIKK, ET PEAKSIN SELLEST KIRJUTAMA ÕIETI TEINEKORD VEEL KORD — KUI PEAKS TULEMÄ MU KORRAJUTU UUS JUTUKORD. EHK TA TULEB KORD.

RM

Kivike

ADOLF RAMMO

LEIDSIN RANNAST VÄIKSE KIVI,
ÜMARA JA SINISE,
VALGE KIRJAGA.
OLI LINNUMUNA MOODI
NING KUI ÖHTUL LÄKSIN VOODI,
JÄTSIN LAUANURGALE.
KORRA ÄRKASIN JA NÄGIN,
ET TA OLII ALLES MUL,
KIVIKE, TOO SININE
VALGE KIRJAGA.
ÄKITSILT KUID HOMMIKUL
LENDAS SULEKERA SEALT
LAUANURGA PEALT,
TEGI TIIRU ÜMBER VOODI,
VIUHTI AKNAST VÄLJA SIIS.
ÕUEST KOSTIS VÄLE VIIS.

Metsapäev

Läksime isaga metsa puid lõikama. Kaasa võtsime sae, kirved ja lõunasöögi. Ilm oli ilus. Päike paistis ja härmas puud olid nagu suhkrust tehtud. Põllul tiirutas koheva sabaga reinuvader, ikka edasi ja tagasi, siis hüpe kõrvale. «Hiiri otsib,» selgitas isa. Kui metsa jõudsim, tegime kohe tule üles. Lõkke ääres on talvel ennast hea soojendada ja saab ka kõik oksad ära põletada. Nii jääb metsaalune puhtaks. Isa langetas puid, mina aitasin laasida. Alguses ei tahtnud kirves kuidagi oksa tabada, kuid hiljem harjusin. Lõunaks küpsetasime lõkkel orgi otsas vorsti. Sooja andis kuum tee. Isa rääkis palju huvitavat metsast ja loomadest. Pärast lõunat töötasime veel mõne tunni. Kodutee tõi meid mööda metsloomade toidusõimest. Ehmunult vupsasid sealt kaks kitsekest metsa. Sõime juures oli veel põdrajälgi.

SIGRID KITTUS,
Jõgeva 1. Keskkooli
IV klassi õpilane

«Õõ linnas» joonistanud ANTRA KRUMINA Riia rajooni Marupe 1. Keskkoolist

«Talv» joonistanud JAANA OKS Kilingi-Nõmme Keskkoolist

«Mäest allal» joonistanud ASMO VILLAK Tallinna 46. Keskkoolist

«Talvetööd» joonistanud KARIN KORV Kingissepa Rajooni Pioneeride Majast

«Akna taga» joonistanud ANDRY KINGO Tallinna 46. Keskkoolist

Haunis talveõhtu

Toas on juba päris pime. Me ei süüta veel tuld. Istume vennaga akna all ja vaatame aeda. Sajab lund. Helbeid pole hämaruses enam näha, aga maapind muutub aina valgemaks ja õunapuude okstel on paksud lumemütsid. Küll tahaks õue! Aga külmapoisid on meie peres oma töö teinud: vennal on kurk haige ja minul köha. Plüüdi all praksuvad puud. Ema askeldab köögis. Tuppa poeb isuäratavat õunakoogi lõhna ja see peletab pisut kurbi mõtteid eemale. Tuleb ema ja seisatab uksele. Tal on meist kahju. Milline võrratu ilm ikkagi! Paneme end soojalt riidesse ja läheme kolmekesi õue — viieks minutiks.

On väga vaikne. Lumeräitsakaid langeb meie ülespoole pööratud nägudele. Õrnalt krudiseb pehme lumet meie jalge all. Möödakiljutav auto valgustab pidurüüs puid, mis seisavad nagu muinasjutus.

KÜLLI TÄHT,
Kilingi-Nõmme Keskkooli
III klassi õpilane

Et oleks rahu

Kui kord suureks kasvan ma,
hakkan kaitsma kodumaad.
Ei sõjatankid, lennukid siis saa
rahu rikkuda me kodumaal.

Valvan rahu päevad, ööd,
et ei oleks sõjakäike.
Et ei segaks sõda meie tööd
ja ikka paistaks rahupäike.

ANDRUS METS,
Paide 1. Keskkooli
III klassi õpilane

Enne algust

ADOLF RAMMO

HEA ON JÄTTA LESIMINE,
OLLA KLASSIS ESIMENE.
TUNDA AHJUSOOJA EMBUST,
MITME KÕRGE AKNA LEMBUST,
SIIS KUI TALVEHOMMIK PIME
PÄEVALE VEEL OTSIB NIME.
HOIAB VAIKUS UKSELINKI,
SIKUTAB MIND TASA PINKI,
PANEB ARMSA TUNDE MUSSE,
NAGU VIIIE VIHIKUSSE.
ENNE HÄÄLI, ENNE ALGUST,
TEADMISE JA TAEVA VALGUST.

Illustreerinud EDE PEEBO

Meie isa

Kelleks sina saada tahad! Õpetajaks! Jäätisemüüjaks! Taksojuhiks! Raineril ja Heleril on kahe peale kokku samad soovid. Edasi arufasime koos niimoodi.

Kirjutama ja joonistama lageda taeva all ei õpeta. Jäätist puu all ei tee. Katkiläinud taksot pole vihma käes sugugi mõnus remontida. On üks ametimees, ilma kelleleta kohe kuidagi ei saa.

Kes see on! Heleri mõtles veidi, ajas pea viltu ja sosistas kelmikalt: «Issi.» Raineri, Heleri ja Raivo isa Vello Pleer on ehitusbrigadir. Eestis saab ehitajaks õppida Tallinnas ja mitmel pool mujal. Vello Pleer õppis Tartu H. Kullmani nimelises Kutsekesk-koolis.

Pleeri pere lapsed õpivad Tartu 8. Keskkoolis. Rainer läks 0-klassi, Heleri käib 2. ja Raivo 6. klassis.

Pildi tegime kesksuvisel päeval, isa puhkuse ajal. Vanemat venda polnud kodus, ta oli spordilaagris. Raivo on võrkpallipoiss. Raineri, Heleri ja isa Vello selja taga paistab veevärustuse ja kanalisatsiooni tootmisvalitsuse hoone. See oli viimane maja, mille ehitas Vello Pleeri brigaad.

Raineri, Heleri ja Raivo isa on praegu ametis sellisel tähtsal ehitusel, mida nimetatakse lausa Tartu sajan-dirajatiseks. See on ülelinnaliste puhastusseadmete ehitus.

Tartlased üksi nii suurt ja vajalikku rajatist ehitada ei jõua. Näiteks töötavad Leningradi ehitusmehed 10—15 meetri sügavusel. Nemad teevad maa all tunnelkollektorit. Töö käib nii nagu metroo ehitamiselgi. Muld, savid ja liiv veetakse välja. Tunneli

Pildistanud VELLO MARANDI

on ehitaja

seinad valatakse ligi meetripaksusest betoonist. Mööda kuue kilomeetri pikkust «metrood» ei hakka sõitma rongid. Sinna ei panda raudteed. Tunnelis on voolurennid. Neid mööda hakkab puhastusseadmetesse voolama must vesi. Näiteks tänavarentsliis vulisev vihmavesi. Või muldlaste kartulite pesuvesi. Või vannivesi, milles laps oma pead ja jalgu pesi.

Vello Pleeri brigaad ehitab puhastustiike. Need on nagu suured betoonist tünnid. Tiikidesse pumbatakse must vesi, lisatakse keemilisi aineid ning lastakse sodil põhja sadestuda. Loomulikult ehitatakse ja seadistatakse veel hulk teisi vee- puhastusseadmeid. Pärast nende kõikide valmimist 1991. aastal ei hakka Emajõkke enam torusid pidi jooksma sogast ja kõlbmatut heitvett. Rainer on mitu korda ehitusplatsil käinud. Poiss meenutab: «Isa võttis kraananoka küljest kive. Autod vedasid telliseid ja paneele. Onu Tiidul oli kellu ja . . . ja . . .» Isa aitab meelde tuletada — vesilood. Vesiloodis on veemull, mis näitab, kas maja sein sai ikka otse, kas põrand ei ole kaldu.

Rainer märkas, et ehitusplatsil oli ehitusmehi vähem kui kõiksugu masinaid. Kraanad ja autod, buldoosid ja vaierammijad, keevitusaparatuurid ja suruõhuhaamid. Ilma selliste võimsate ja vajalike seadmeteta tänapäeval ehitada ei saa.

Raineri, Heleri ja Vello Pleeriga
ajas juttu
VÄINU ROZENTAL

Pildistanud FRED JÜSSI

NAHKHIIR

FRED JÜSSI

Hämarikus, kui päike loojunud, ilmuvad välja nahkhiired. Talvel nahkhiiri pole, aga kevadel, suvel ja sügisel näeme neid lendlemas pargipuude vahel ja jõe- või järvepinna kohal. Nad tiirutavad ümber äärelinna tänavalaternate ja vilksatavad mööda valgustatud akendest. Nahkhiirerahva esimesed saadikud ilmu-

vad välja aprillikuu soojadel öhtutel, sügisel aga kaovad viimased millalgi oktoobris. Nad lendavad hääletult, ainult mõnikord kuulduv pimedusest õige tasast kidinat. See kõlab natukene punarina tiksumise moodi. Nende lend on rahutu, täis ootamatuid ning äkilisi sööste igasse suunda, kerge ja õhuline, natuke salapärane nagu loomake isegi. Vanarahvas ütles: nahkhiir ei ole lind, sest temal pole sulgi seljas. Tõsi — nahkhiir on imetaja, kes sünnitab elusaid poegi ja imetab

neid piimaga. Loodusteadlased on nahkhiired paigutanud käsitiivaliste seltsi. Käsitiivaliste võime linnu kombel lennata ongi nende kui imetajate loomade suurim iseärasus. Ka lendorav võib puult puule teha pikki õhulende, aga tema hüpped on ainult lennunaha abil liuglemine, mitte lendamine. Käsitiivalisi elab igal pool maailmas, välja arvatud Arktika, Antarktika ja mõned kauged ookeanisaared. Paljud käsitiivalised söövad puuvilju, mõned imevad õiemahla, on niisuguseidki, kes joovad

loomade — näiteks hobuste — verd. Isegi kalastajaid leidub nende hulgas. Meie nahkhiired, nagu juba öeldud, püüavad putukaid. On nahkhiired nii head nägijad, et pimedas putuka kätte saavad? Ei ole! Nahkhiirel on üpris tillukesed silmad ja nendega ei näe ta suurt midagi. Nahkhiir «kuuleb», ja seda õige iseäralikul viisil. Ta «kuuleb» lendavaid putukaid ja pargipuid, kottpimedate ruumide seinu ja sisustust ning kõige keerulisemaidki koo-pakäike. Ta kuuleb nii, et teeb meie kõrvale kuuldamatuid hääli, nõnda-nimetatud ultrahelisid, ja püüab siis nende helide kaja ümbrusest jälle kinni. Nõnda, kaja järgi, ta orienteerubki nii ruumis kui jahiretkedel. Taolist lokaatorit, mis töötab ultraheli varal, kutsutakse sonnariks. Nii-siis — laevadel on radarid, nahkhiirtel sonnarid. Peale sonnari on tibatilluke nahkhiir varustatud veel mitmete keeruliste «seadmetega». Need aitavad püsida rännuteel ja eksimatult üles leida kodupaik mõnes puuõones või vanas majas. Missugused need aparaadid on ja kuidas need täpselt töötavad, sellest võiksid küll meile jutustada vaid nahkhiired ise.

Kõik nahkhiired ei lenda talveks meilt ära, osa jääb talvituma. Et talvel pole putukaid, siis magavad siiajääd talveund. Nad peidavad endid kuhugi kartulikeldrisse või maa-alusesse käiku, kuhu ei ulatu käredate pakased. Seal kas laes või seinapeal tagajalgu pidi rippudes ootavad nad kevade tulekut. Äratuskella nahkhiir ei vaja, see on tal omast käest olemas nii nagu kompass ja sonnargi.

Talveund magavaid nahkhiiri härida ei tohi. Kui äratatud loomake toitu ei saa, siis ta ju hukkub. Nii et kui keegi teab kuskil talvituvat nahkhiirt, siis on kõige targem see enda teada hoida.

Linnusöögimajad

1. Tühjast koogi- või küpsisekarbist (kommikarp on liiga madal) saad teha linnusöögimaja. Selleks liimi karbipõhja nurkadesse papist toed, mille kõrgus on karbi põhja + kaane sügavus + 4 cm. Kaas liimi tugede otsa ja jääbki 4 cm pilu.

2. Piimapakist saad söögimaja, kui lõikad külgede keskele avad ja riputad selle tipust puuksale.

3. Kohupiima ja juustutopsikud aitab ema sul täita sularasva ja kaerahelbese-guga. Enne seda tuleb kinnitusnöör läbi karbi ajada. Kui segu on hangunud, võid karbi riputada puuksale või akna taha. (Konservikarpe ei maksa kasutada, sest nende teravad servad võivad linde vigastada.)

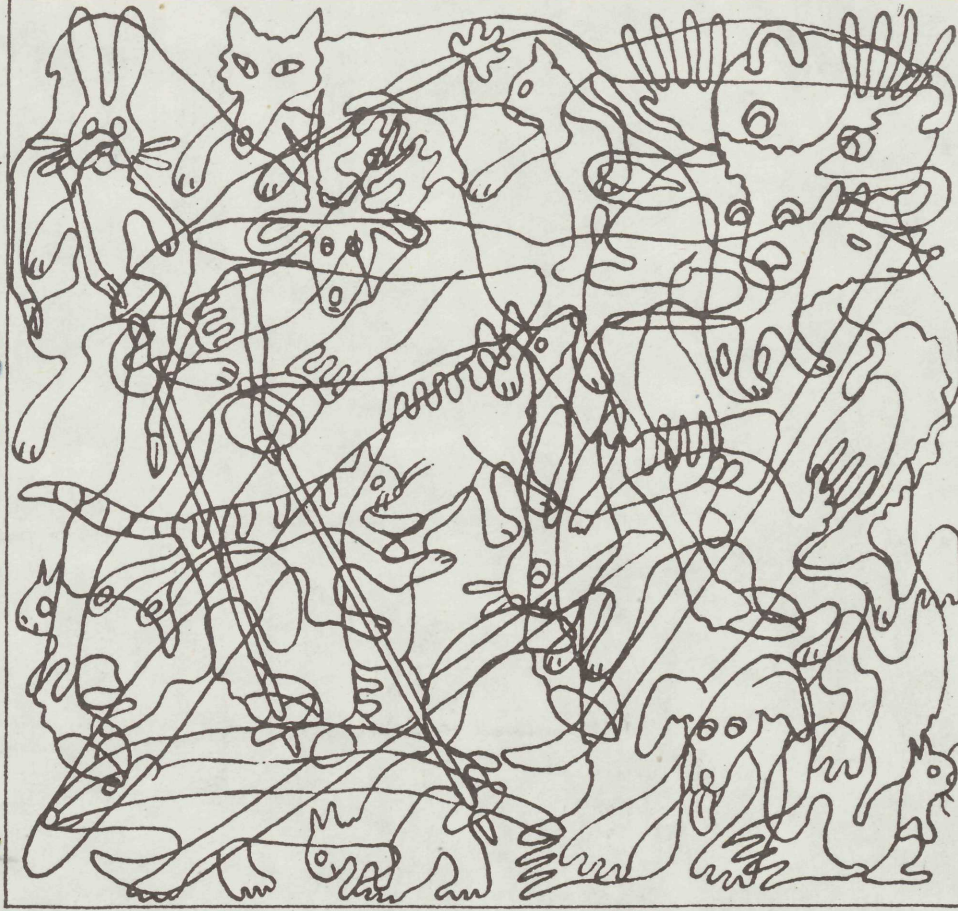
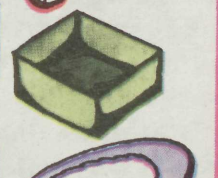
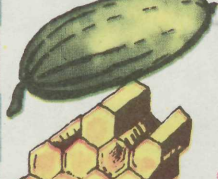
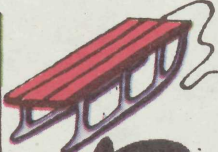
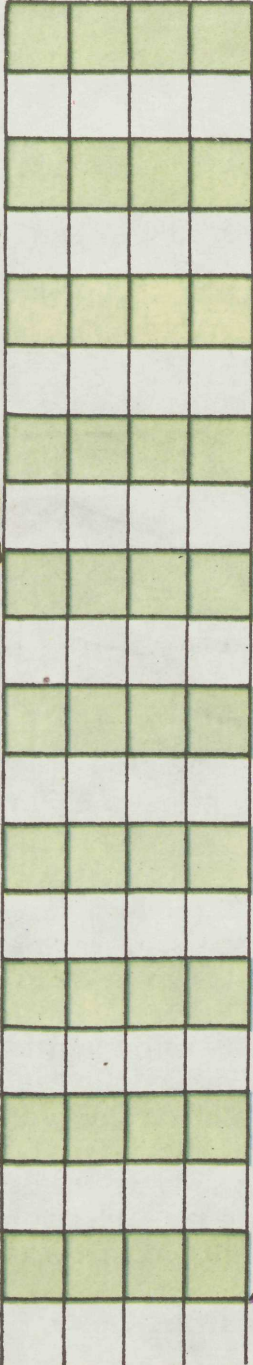
Linnumaja

Meil on aias linnumaja, lindudele süüa vaja. Söögiks neile praetud pekki, tangu, mitu saiatükki. Söömäs käivad tihased, vahel sekka varblased. Harva mõni leevike, kellel kõht on punane. Kui ei paneks toitu neile, ei nad laulaks suvel meile.

TANEL BERGMANN,
Vändra Keskkooli
II klassi õpilane

KIRJUTA 20 NELJATÄHELIST SÕNA RUUTU-
DESSE NII, ET IGA SÕNA ERINEKS EELMISEST
ÜHE TÄHE POOLEST

LEIA PEITEPILDILT PÖDER, KARU, KITS, MÄGER, 2 KASSI, 2 JÄNEST,
3 ORAVAT, 3 REBAST, JÜRI JA KOER MURI. JÜRI JA MURI VÄRVI ÄRA!

PANE KATKISED NUMBRID UUESTI KOKKU!
KOKKUKUULUVAD OSAD VÄRVI ÜHTE VÄRVI!

Joonistanud KURTI VOOL

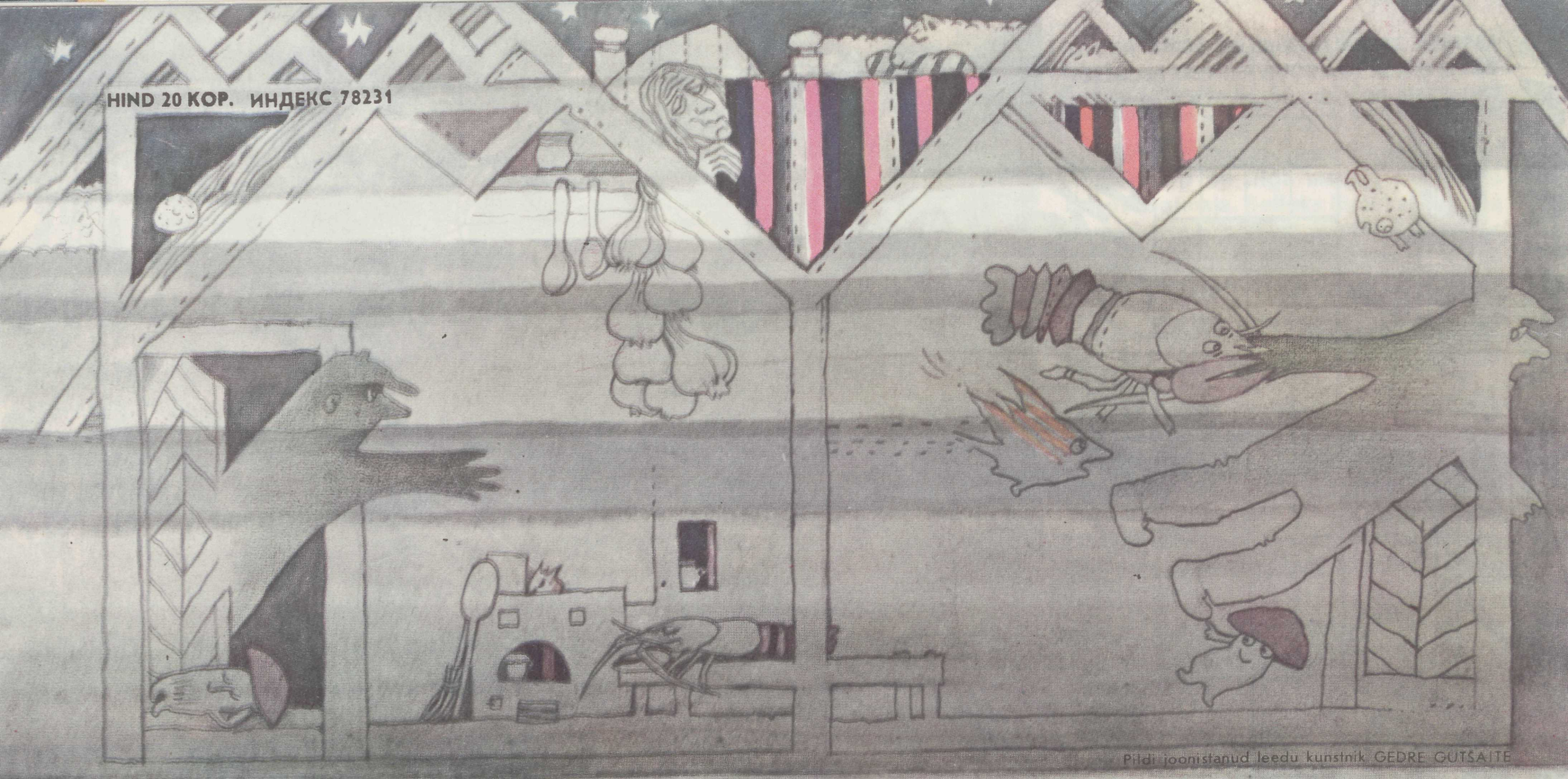
Esikaanel PRIIT PÄRNA joonistus

ELKNÕ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lastejakiri «Täheke» nr. 2
1987. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse
address: Tallinn 200 107, Pärnu mnt. 67-a. Toimetus käsikirju ei tagasta.

Kolleegium: E. Haamer, R. Järvi, E. Mardi, H. Mänd, H. Rattiste, V. Variksaar. Telefonid:
peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär V. Variksaar 681-497, vanemtoimetaja
J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja J. Tammsaar 681-400, toimetaja E. Allikmaa 681-538,
tehniline toimetaja A. Lill 681-496, sekretär-masinakirjutaja A. Kuuskemaa 681-400.

Laduda antud 30. 12. 1986. Trükkida antud 20. 01. 1987. Trükiarv 79 000. Ofsetpaber nr. 1.
60x90/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2.91. Tingväärtõmmiseid 8.0. MB-00428. Tellimise
nr. 5082. EKP Keskkomitee Kirjastuse trükkoda, Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета
Пионерской организации Эстонской ССР «Тäheke»
(«Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один
раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП
Эстонии, Таллин, 200090, Пärnu маantee, 67-а.
Адрес редакции: ЭССР, Таллин, 200107, Пärну
маantee, 67-а. Цена 20 коп. Объем 2 печ. листа.
Тираж 79 000. Заказ 5082.

Pildi joonistanud leedu kunstnik GEDRE GUTSAITE

Sõbrad on suur rikkus

Lastele jutustanud ANDRES JAAKSOO

Leedu rahvajutt

Eit kiirustas ummisjalu karjamaale uttede juurde. Tee peal kohtas ta kivi.

«Lähme koos!» kostis kivi.

Läksidki. Tee peal kohtasid teised tulekübet.

«Tulen teiega!» sõnas söeks saav tulekübe.

Tuligi. Tee peal kohtasid teised vähki. Võtsid vähi-vennikesegi kaasa. Aga seal oli juba kasepuravik palumas:

«Vellekesed, võtke mind ka enda seltsi!»

Võtsidki. Nõnda jõudsid nad hulgakesi karjamaale. Et õhtu oli käes, ajas eit uted ulualla, ise pugus osmis põhku une paku,

kivi kalpsas katusele silmi vaheliti seadma, kasepuravik läks lävepakule und laugudele laskma, vähk-vennike pugus pingi peale pöönutama ja tulekübe kobis koldesse koonutama. Öösel... Öösel tuli va varas. Tahtis teine ulualuse uttedest tühjaks teha. Koperdas kõigepealt kolde juurde laternasse tuld võtma, aga tulekübe kargas leelõukast talle käe peale ja kõrvertas öökingakäijat kõvasti. Nõnda kõvasti, et varas vajus viginal vähi peale. Vähk võttis oma sõrgu sõtkutada, võõra vara viija kintse katkuda. Sulitegija tormas kintse kratsides osmi uksest välja, libastus lävepakul kasepuravikule ja prantsatas maha mis matsatas. Nüüd pääses kivi katusele käima, kalpsas kaperdaja kallale ja tegi talle teist paremat. Sedaviisi jäidki uted uluall päris puutumata.